

Legendás kávéházak Budapesten

2014. május 24-én este az Erdélyi Világszövetség „Kárpát-medence kincsei” előadássorozata keretében Nagy Mónika, a stuttgarti magyar, tanítónő kalauzolta el a közönséget a budapesti kávéházak századfordulós világába.

A Kultúrintézet nagyterme a vendégek érkezése előtt kávéházi hangulatba öltözött. Kis asztalok, kávé- és teáscsészék, süteményes tálak, gyertyafény. Az előadás során a közönségnek lehetősége volt különböző teák, kávé, borok és tucatszűrt sütemény közül választaniuk, és kóstolniuk.

Az előadás kezdetén megismertük a „kávé feltalálásának” legendáját. Eszerint egy etióp ember mefigyelt, hogy kecskéi, ha ennek a bizonyos növénynek a terméseit megeszik akkor utána sokkal élénkebbekké válnak. Magyarországon a kávéházak létrejöttéhez elengedhetetlen momentum volt, a török kávéfőzők létrehozása, illetve hogy a török idők hatására terjedt el a kávéfogyasztás. Pesten 1714-ben nyílt meg az első kávéház, melynek pompájáról egy 1793-as feljegyzést ismerhettünk meg. Az előadás részeként, felszolgálásra került korabeli jellegzetességet is lehetősége volt megkóstolni a nagyérdeműnek, melynek története a századfordulóig nyúlik vissza, amikor egy kávéházi pincér a szegény íróknak, költőknek felvágottat, sajtot és kenyeret kezdett felszolgálni, és a

későbbiekben ezt az összeállítást írótként kezdték emlegetni. Az estet Bittner Abigél zongora betétjei, Tamás Péter és Lili felolvasásai tették színesebbé. A részletek egy-egy író, költő vallomásait, gondolatait, egy-egy korabeli sláger hangjait hozták közelebb a publikumhoz.

Budapestet a kávéházak városának is tartották, mert a századfordulón 550 kávéház

működött a fővárosban, így szinte minden utcába került egy legalább. Az emberek városbeli tájékozódására gyakran a kávéházak szolgáltak támpontul. A tulajdonosoknak pedig nagyon jó taktikájuk volt, mert ha valaki bement, akkor biztos fogyasztott is valamit, ha evett, akkor ahhoz utána ivott, ha ivott, akkor utána feltételezhetőleg evett is. Budapesten a kávéházak nem csak a felsőbb társadalmi rétegnek voltak fenntartva, hanem bárki bemehetett és fogyaszthatott.

Az előadás megismertette a közönséget azzal, hogy Pilvax-ban, a New York-ban, a Centralban, vagy a Kínaiban, milyen költői, írói alkotótevékenység, közösségi élet folyt. Megismerhettük Babits Mihály lánykérését, Kosztolányi Dezső és Karinthy Frigyes barátságát, egymás ellen elkövetett ugratásait, haláljátékukat.

Meghallgathattuk Örkény István a végzet című egypercesét, mely egy konyhai balesetről szól, ahol a háziasszony véletlenül mérges rovarirtó-szert tett a liszt helyett a tésztába. Így a részlet után felszolgált pogácsát a közönség kicsit bizalmatlanul fogadta, szerencsére Mónika nem követte el ezt a kis sütési malórt.

Az előadás során egy asztal sem maradt üresen. A vendégek elégedetten távoztak, és kérték az előadás újbóli megtartását, hogy további barátaik is részesülhessenek ebben az élményben.

Fekete Bálint